

Workshop “Milieu en Gezondheid”

**Maatregelengroep 3:
Gevaarlijke stoffen en producten**

10/06/2008

Organisatie	Naam	Type actor	Functie	26/05	27/05	02/06
FOD Volksgezondheid	Herman Fontier	PUFNM	Animator Verslaggever	x	x	x
LNE	Chris Lambert	PURF	er	x	x	x
FOD Volksgezondheid - PRPB	Vincent Van Bol	PUNM	er	x	x	x
FOD Leefmilieu	Philippe Ruelle	PUM	Lid	x	x	x
FOD Leefmilieu	Jeanine Ferreira Marques	PUM	Lid		x	
BIM	Cécile Herickx	PURB	Lid	x	x	x
AFSCA/FAVV	Walter Van Ormelingen	PUFNM	Lid	x	x	x
Essenscia	Tine Cattoor	ENT	Lid	x		x
Entente nationale pr protection nature et amis du parc de la dyle + PAN	Jacques Stenuit	Ass Envi	Lid	x	x	x
IEW	Valérie Xhonneux	Ass Envi	Lid	x	x	
IVP	Linda Martens	ENT	Lid	x	x	x
CRIOC	Kathelijne De Ridder	Conso	Lid	x	x	x
Phytofar	Peter Jaeken	ENT	Lid	x	x	x
Fédération Wallonne de l'Agriculture	Bernard Decock	Agri	Lid	x	x	x
SPP Politique scientifique	Christine Mathieu	PUFNM	Lid	x	x	x
Boerenbond	Karolien Cools	Agri	Lid	x	x	x
CSC	François Laurent	Vakbond	Lid	x	x	
Agoria	Patrick Van Den Bossche	ENT	Lid	x		x
ADALIA	Frédéric Jomaux	Ass Envi	Lid		x	x

De besprekingen van de workshop hebben plaatsgevonden in een constructieve sfeer waarin naar elkaar geluisterd werd.

De besprekingen over REACH leden een handicap door het feit dat de verschillende bevoegde contactpersonen niet tegelijkertijd aanwezig waren.

In het algemeen viel de afwezigheid van het Waals Gewest te betreuren.

Nr.	REACH	
1	<p>MAATREGEL 1 : Systematisering van het beroep op alternatieven en stimuleren van innovatie om over deze alternatieven te beschikken.</p> <p>(MAATREGEL 4): Organiseren van een brede en volledige voorlichting over de alternatieve minder schadelijke chemische substanties die bestaan voor elk gebruik</p> <p>Aanmoedigen van alternatieven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Het voorstel werd niet gesteund door de groep. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Velen waren zeker te vinden voor het principe. ○ De vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zien geen toegevoegde waarde in het voorstel zoals dit in het basisdocument beschreven is. Ze betwisten dat er terzake aandacht moet gaan naar “minder gevaarlijke” stoffen, aangezien de focus van REACH gaat naar minder risicovolle stoffen of de beheersing van het risico in de toepassingen ervan. ○ Door de dynamiek zoals volgend uit het regime opgelegd door de REACH-Verordening zal er voor vergunningsplichtige stoffen immers reeds automatisch gestreefd worden naar substitutie. Wel zal er volgens de vertegenwoordigers van de ondernemers prioritaire ondersteuning vereist zijn van KMO's op zoek naar alternatieven voor (mogelijkerwijs) wegvallende stoffen en dit trouwens los van de autorisatie gezien er ook tijdens het registratieproces stoffen kunnen wegvallen (het alternatief hoeft geen andere stof te zijn, maar kan ook een andere productiemethode zijn). Hiervoor zijn er volgens de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven voldoende kanalen ter beschikking. ○ De aanmoediging van “groene chemie” behoort tot de mogelijke alternatieven. De vertegenwoordigers van de ondernemers vragen zich ook af of financiële stimulansen op het niveau van een klein land als België veel verschil kunnen maken. (België is geen eiland, men moet rekening houden met het feit dat men binnen een internationale context invloed uitoefent...). • Opmerking <ul style="list-style-type: none"> ○ Volgens Mevr. Ferreira Marques is dit stimuleren van innovatie het enige bruikbare voorstel, ook omdat het inspanningen van alle betrokkenen impliceert en het kan bijdragen tot een betere competitiviteit doordat men op die manier voorsprong kan nemen op concurrenten waarbij een hogere bescherming van de gezondheid en van het milieu wordt gewaarborgd (aanmoediging van de ontwikkeling van alternatieven via stimuli op alle niveaus lijkt haar dan ook zeker nuttig) (uiteraard is dit minder relevant waar er reeds een verplichting tot substitutie voortvloeit uit REACH, wel is het relevanter in het stadium van de kandidatenlijsten voor stoffen die voorwerp kunnen zijn van autorisatie). <p>Waar er nog geen verplichting tot substitutie voortvloeit uit REACH zijn financiële stimulansen (cf. innovatie- en milieusteun, er bestaan reeds gewestelijke steunprogramma's) op Lidstaat-vlak ook wenselijk. Een concreet (Frans) voorbeeld van een dergelijke innovatiegerichte aanpak is te lezen op volgende website: http://www.developpementdurablelejournal.com/spip.php?article2664</p> 	Geen consensus

2

MAATREGEL 2: In het kader van de uitvoering van het REACH-reglement:

- identificeren van de moeilijkheden die de verschillende actoren in dit stadium ondervinden
- identificatie van de pistes om deze moeilijkheden op te lossen.
- van de publieke en privé-actoren de gegarandeerd stabiele en structurele middelen bekomen voor een efficiënte uitvoering van REACH, bij elke etappe (registratie, evaluatie en toelatingen)

a) Streven naar een betere werking/dienstverlening van de Belgische REACH-Helpdesk

- **Conclusie**

- Gevraagd wordt aan de FOD Economie (niet aanwezig in MG3) om maatregelen te nemen die de dienstverlening van de helpdesk kunnen optimaliseren en aan de FOD Economie en de FOD Leefmilieu om hun samenwerking te verbeteren binnen de Groep CCIM(Coördinatie-Comité Internationaal Milieubeleid).

- **Rechtvaardiging**

- Vertegenwoordigers van de ondernemers merken op dat door de betrokken Helpdesk meer inspanningen kunnen worden geleverd om deze Helpdesk voldoende bekend te maken. Ook de capaciteit om een afdoend antwoord te geven op de gestelde vragen kan volgens hen verbeteren. Zo meenden ze dat er een betere samenwerking vereist lijkt tussen de overheden om de door deze helpdesk verstrekte dienstverlening te verbeteren (nood aan meer capaciteit, meer kennis, door te kunnen terugvallen op andere en vaak beter geplaatste overheden) inzake diverse aspecten van REACH.
- De vertegenwoordigster van de FOD Leefmilieu stelt niet het werk van de betrokken Helpdesk te kunnen doen, en verwijst naar de FOD Economie om een oplossing te bekomen voor de problemen die zich blijkbaar stellen. Zij merkt bovendien op dat de aan DG5 toegekende middelen sterk moeten worden verhoogd om haar rol van adviseur te kunnen vervullen bij de andere administraties en haar bevoegdheden volledig uit te oefenen.
- De vraag stelt zich in hoeverre de FOD Economie wel over voldoende middelen beschikt voor het invullen van de helpdesk.
- De vertegenwoordigers van het bedrijfsleven pleiten ervoor om gebruik te maken van een bundeling van alle expertises, inclusief deze die bij de gewesten beschikbaar zijn. Dit zou toelaten om de beperkte middelen optimaal te kunnen inzetten. Bovendien is het duidelijk dat een luik van REACH ook betrekking heeft op de gewestelijke materies, waardoor een goede betrokkenheid van de gewesten onontbeerlijk zal worden.

- **Opmerkingen**

- Door de vertegenwoordiger van de FOD Leefmilieu wordt opgemerkt dat een oorspronkelijk door de FOD Leefmilieu en de Gewesten bepleit concept van samenwerking tussen de betrokken overheden niet werd gevolgd, toen werd beslist op een hoog politiek niveau, om de Helpdesk alleen aan de FOD Economie toe te vertrouwen. Naar aanleiding van deze beslissing werden aan de voor REACH bevoegde persoon bij DG5 andere taken toegekend.
- Er werd aangegeven dat door de FOD Economie al meermaals een initiatief (cf. het beoogde EXTRA-Net) daartoe werd aangekondigd, maar dat dit nog steeds niet concreet is gemaakt. De FOD Leefmilieu verstrekt aan de bedrijven de REACH-gerelateerde info die binnen haar taken valt (rubriek REACH op site van DG5, het opleidingsseminarie georganiseerd door DG5, de input in het netwerk helpdesk-EU).

	<p>b) REACH Implementation projects</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit voorstel wijst op een piste die nuttig is om de door de vershillende actoren tegengekomen moeilijkheden uit de weg te ruimen. ○ De vertegenwoordigers van de ondernemers pleiten voor een vlotte beschikbaarheid van de diverse REACH Implementation projects (of RIPS) zodat de bedrijven weten waar ze aan toe zijn en het nodige kunnen doen met het oog op de implementatie van REACH. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ De vele vragen om snelle duidelijkheid te bekomen werden begripvol bejegend door de leden van de MG3; wel werd aangegeven dat de verantwoordelijkheid terzake zich niet op het Belgische niveau situeert maar op het Europese. Enerzijds dient België hierbij zijn rol op te nemen op Europees vlak, en anderzijds dient de bevoegde overheid zijn rol te spelen op Belgisch vlak met duidelijke communicatie ten aanzien van het bedrijfsleven over de vooruitgang geboekt in deze belangrijke materie. ○ Het anders interpreteren van bepaalde aandachtspunten kan immers belangrijke gevolgen hebben voor de specifieke verplichtingen die bedrijven hebben onder REACH. Daarom wensen vele bedrijven niet op basis van ontwerpdocumenten acties te ondernemen gezien dit belangrijke wettelijke gevolgen kan hebben. ○ De voorgestelde interpretatie van de 0,1% drempel (homogeen onderdeel versus volledig artikel) voor de notificatie van SVHC (Substances of Very High Concern) in artikels, moet volgens de vertegenwoordigers van de werkgevers dezelfde zijn in alle EU-Lidstaten, anders zal dit aanleiding geven tot enorme verschillen op de Europese markt. Mevr. Ferreira Marques deelde mee dat dit onlangs op het Management Board van het ECHA (European Chemical Agency?) aan bod is gekomen, en dat er gesteld werd dat er zal gestreefd worden naar een consensus met betrekking tot de te verdedigen interpretatie. • Opmerking <p>Ook werd van ondernemerszijde gepleit voor een snelle afwerking van de revisie van Bijlage IV en V van REACH.</p>	
3	<p>MAATREGEL 3: de voorzieningen voor de stoffen in de artikelen versterken en de banden verzekeren tussen de aan de stoffen verbonden risicobeheersing en het beleid betreffende de producten die dergelijke substanties bevatten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Ondanks het verslag van specialisten, werd het voorstel niet opgenomen. 	Consensus

4	<p>(MAATREGEL 5) : Verzekeren van informatie, door etikettering en/of enig ander ter zake doend middel, over het gebruik van substituutproducten in het productieproces.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit voorstel werd niet weerhouden omdat het niet haalbaar lijkt te zijn in de praktijk. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Gelet op de diversiteit van de mogelijke gebruikswijzen van de producten, is het onmogelijk om een afdoende relevante voorlichting te geven over het gebruik van substituutproducten. 	Consensus
5	<p>(MAATREGEL 6) Er wordt voorgesteld dat België, verantwoordelijk als Bevoegde Instantie, bijdraagt aan het voorstellen en identificeren van SVHC (indien mogelijk voor de 1^e kandidaatlijst van vergunningsplichtige stoffen, en in elk geval voor de volgende lijsten), in het bijzonder deze SVHC, die endocrien versturende eigenschappen vertonen, en aan het indelen naar prioriteit van deze substanties en het toevoegen ervan aan de bijlage die deze prioritaire gegevens definieert. (Samenstelling van de kandidaatlijst en toevoeging aan Bijlage XIV).</p> <p><i>De maatregelengroep diende zich dus uit te spreken over het voorstel van de bevoegde Belgische overheid inzake de SVHC (substances of very high concern), voor wat betreft de stoffen met endocriene effecten.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Volgens de groep vormt dit punt geen onmiddellijk probleem. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit voorstel dat in de basisnota werd vooropgesteld blijkt zonder voorwerp. Er zouden momenteel immers onvoldoende middelen zijn opdat de FOD Leefmilieu (DG5) effectief dergelijke onderbouwde voorstellen kan uitwerken en inbrengen overeenkomstig de REACH-Verordening. In eerste instantie worden door de FOD Leefmilieu de beschikbare middelen ingezet om tegemoet te komen aan de verplichtingen die uit de REACH-Verordening voortvloeien. Het desbetreffende voorstel situeert zich echter binnen de facultatieve aspecten en taken in het kader van REACH, waarvan elke EU-Lidstaat gebruik KAN maken. ○ met andere woorden: "Voor de vertegenwoordigers van de werkgevers dient de Belgische overheid haar beperkte middelen prioritair te gebruiken om te voldoen aan haar verplichtingen om REACH in te voeren, eerder dan de facultatieve elementen, zoals de voorstelling van SVHC, in te vullen. Prioriteiten dienen gesteld te worden." • Opmerkingen <ul style="list-style-type: none"> ○ Dienaangaande werd binnen de MG3 benadrukt dat om een dergelijk voorstel uit te werken er: <ul style="list-style-type: none"> • Nood is aan een wetenschappelijk onderbouwd voorstel • Nood is aan een voorstel dat ter zake doend is in het licht van de risico's voor mens en milieu verbonden aan de voorgestelde stoffen (op Belgisch vlak, en indien mogelijk ook op EU-vlak) • Nood is aan transparantie (open procedure die duidelijkheid schept over de manier waarop het voorstel tot stand is gekomen) (deze garanties naar procedure en methodologie toe zijn voorzien in de Verordening, zo verzekerde Mevr. Ferreira Marques) 	Consensus

PESTICIDES		
6	<p>Het “National Action Plan”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Vaak dienden we te concluderen dat heel wat maatregelen inzake pesticiden gewestelijke bevoegdheid zijn en dat daarom een samenwerkingsakkoord zich opdringt. Er zouden onderhandelingen moeten aangevat worden dergelijk samenwerkingsakkoord uit te werken. De adviesraad PRPB wordt vanuit de MG3 als adviesorgaan voorgesteld en de Werkgroep Pesticiden van de Stuurgroep Chemische Producten van het CCIM (SCP) als pilootorgaan voor het uitwerken van een dergelijk akkoord. Hiervoor wordt aangeraden om de bestaande structuren zoveel mogelijk te gebruiken. ○ Hier moet nog dit jaar een aanvang mee worden gemaakt (uitwerken van een werkprogramma tegen het einde van het jaar). • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Vanwege de FWA (Fédération Wallone de l’Agriculture) werd opgemerkt dat wat reeds verworven is niet uit het oog mag worden verloren (er is al heel wat bereikt, we beginnen niet van nul af aan), dus optimaal gebruiken wat reeds bestaat. ○ De maatregelen 6.1 tot 6.12 zouden moeten worden besproken in het perspectief van de uitvoering van het NAP • Internationale en Europese context <ul style="list-style-type: none"> ○ Vincent Van Bol schetste wat er verwacht wordt inzake het National Action Plan (afgekort NAP) zoals voorzien door de toekomstige kaderrichtlijn “sustainable use of pesticides”. 	Consensus over de conclusie

<p>6.1</p>	<p>Hoe het grote publiek erbij betrekken?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Timing van de betrokken consultatie: eerste helft van 2009. De verwachte publicatie van de kaderrichtlijn lijkt een goed moment om ook op Belgisch vlak een en ander voor te leggen. Bovendien omdat de Richtlijn in het licht van de subsidiariteit op diverse punten concrete invulling door de EU-Lidstaten zal voorop stellen. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Gebruik maken van de PRPB-adviesraad : nagaan of iedereen erin vertegenwoordigd is? De geneesheren en de wetenschappelijke wereld zouden er alvast niet, of niet langer, in vertegenwoordigd zijn, wat een lacune is. Bijkomend is via websites (cf. EU) een ruimere en gecoördineerde raadpleging te organiseren. • Opmerkingen <ul style="list-style-type: none"> ○ De vraag werd gesteld of het bij deze publieksenquête duidelijk zal zijn dat dit kadert in een globaal pakket (FWA). Daarom werd het aangewezen geacht te voorzien in een overkoepelde inleidende tekst met verwijzingen naar de delen van de diverse overheden (FAVV). Via links naar de respectievelijke websites zou men dan kennis kunnen nemen van de totaliteit. Als alternatief zou ook een gemeenschappelijke website van de verschillende overheden kunnen worden opgebouwd. Dit alternatief werd verkozen door de leden van de groep. Hierdoor is ook aan te geven wie verantwoordelijk is voor welke aspecten van het NAP. • Internationale en Europese Context <ul style="list-style-type: none"> ○ Het lijkt toch nog aangewezen om juridisch advies in te winnen om na te gaan hoe men ter zake cf. de Aarhus-Conventie op een correcte wijze inspraak organiseert (zie het loket Aarhus). 	<p>consensus</p>
<p>6.2</p>	<p>Training</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Er wordt door de MG3 een mandaat toegekend aan de PAL (pesticides application licence)-groep voor verdere uitvoering . Er wordt gevraagd om zeker een lijst rond te sturen van diegenen die reeds deel uitmaken van deze groep, om evt. lacunes te kunnen vaststellen en te remediëren. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Het betreft hier de opleiding van de professionele gebruiker (getuigschrift voor de beroepsmatige gebruikers). Dit punt wordt behandeld in de groep PAL (pesticides application licence), waarin alle stakeholders zijn vertegenwoordigd : een ontwerp KB is in voorbereiding dat door MB's zal worden uitgevoerd. Ook zullen er maatregelen moeten genomen worden op Gewestelijk en de Gemeenschappelijk vlak. Daar wordt gewerkt aan een systeem met 3 types van « getuigschriften van kennis »: een hoog niveau, een tussenniveau en een lager niveau. Bestaande stelsels zoals deze die voorzien zijn voor een speciaal erkende gebruiker, zullen in dit nieuwe systeem worden geïntegreerd. • Opmerkingen <ul style="list-style-type: none"> ○ De ledenlijst van de PAL-groep wordt gehecht aan huidig verslag. 	<p>consensus</p>

6.3 Requirements for sales of pesticides for non-professional users

- **Conclusie** (punt 5.3 is samen behandeld met 5.4)
 - De voorwaarden voor de verkoop van pesticiden voor de niet-beroepsmatige gebruikers zouden moeten worden herwerkt binnen een groep van stakeholders die gelijklopend is met de groep Garden van het PRPB.

- **Rechtvaardiging**
 - Het onderwerp komt aan bod in de “thematisch groep GARDEN”. Er wordt bepleit om de werkzaamheden van deze groep uit te breiden en om momenteel niet hierdoor gedekte producten toe te voegen. Want meer nog dan de typische garden-producten blijken biociden steeds meer door particulieren te worden gebruikt. Volgens de consumentenorganisatie is er nood aan duidelijke info (ook op de verkoopplaats) die aangeeft welk product bruikbaar is voor welke toepassing.
 - Er zou meer informatie kunnen verstrekt worden op de verkoopplaatsen (tuincentra, doe-het-zelfzaken). De kaderrichtlijn stelt enkel hieromtrent dat toegang tot een opleiding moet voorzien worden.
 - Voor de IEW en Adalia, is het nodig om een fysieke barrière op te trekken tussen de bestrijdingsmiddelen en de klant van de tuincentra wegens het gebrek aan kennis van de particulier omtrent de producten die hij aankoopt en om deze maatregel in verband te brengen met de vorming van de verkoper van deze producten.

- **Opmerkingen**
 - Wat de gewasbeschermingsmiddelen betreft loopt er een project om elk middel voor te behouden hetzij aan professionelen, hetzij aan amateurs. Men voorziet daarbij niet in een nadere omkadering van de verkoop aan amateurs. Hierover wordt in de werkgroep PAL van het reductieprogramma nog gediscussieerd.
 - Inzake biocides, werkt DG5 ook aan een splitsing van de toelating voor gebruik door amateurs of professionelen. Biociden die ter zake specifieke aandacht lijken te vereisen, zijn: Insecticiden, rodenticiden, “ repellents and attractants ” en andere die tot type 14-19 behoren.

6.4 Awareness of the non-professional users

• Conclusie

- De sensibilisering van de niet-beroepsmatige gebruikers zou de logica van de campagne “zonder is gezonder” moeten volgen: 1) Identificatie van het ondervonden probleem, 2) Zoeken van oplossingen waarbij niet-chemische alternatieven voorrang krijgen, 3) In geval van gebruik van chemische oplossingen, de minst risicovolle producten selecteren en er een correct gebruik van maken.
- Algemeen wordt de nood aan meer informatie erkend (nood aan meer omkadering van de particuliere koper, maar geen consensus over hoe dit best kan gebeuren).

• Rechtvaardiging

- Een belangrijke bijdrage zou geleverd kunnen worden door de gesplitste erkenning (amateur/professioneel gebruik) van de pesticiden. Meer informatie zou verstrekt kunnen worden op de verkoopplaatsen (tuincentra, doe-het-zelfzaken). De kaderrichtlijn stelt ter zake enkel dat de mogelijke toegang tot een opleiding te voorzien valt.
- Uit de thematische groep GARDEN kwam naar voor dat de informatie aan de (potentiële) amateurgebruiker evenwichtig moet zijn en goed moet aangeven wat de voordelen en nadelen van een product zijn. Hierbij dient ook informatie over alternatieven aan bod te komen. Bovendien zou het vrijblijvend advies van een raadgever moeten kunnen worden ingewonnen.

• Opmerkingen

- Mogelijke initiatieven zijn het opstellen van fiches, zoals deze vorig jaar door de FOD Volksgezondheid werd verspreid (“Biocides en Pesticides: niet zonder risico”). Het PAN vraagt dat deze laatste zou worden herdrukt en wijd verspreid.
- Men stelt vanuit het PAN voor om te voorzien in campagnes en informatie naar kwetsbare groepen toe, zoals kinderen en zwangere vrouwen. Dit kan bvb. door het opleggen van bepaalde waarschuwingszinnen op het etiket (bijvoorbeeld “niet gebruiken in geval van zwangerschap noch in aanwezigheid van kinderen of in plaatsen waar kinderen leven”). Bij voorkeur te verdedigen op Europees niveau, waar België het standpunt ondersteunt dat strekt tot invoering van biociden 14-19 in het activeld van de Kaderrichtlijn. Het personeel van kinderopvangcentra en het medisch personeel moeten eveneens beter worden geïnformeerd over het gevaar van het gebruik van pesticiden.
- C. Herickx ondersteunt het feit dat het interessant zou zijn moest er over deze maatregel nagedacht worden met het oog op de implementatie van REACH. In elk geval is de versteviging van controles allicht de maatregel die moet worden doorgedrukt zowel voor biociden als voor kleurstoffen. De verkoop van behandelde producten is echter niet verboden. Er moet dus een onderscheid worden gemaakt tussen ingevoerde producten en de behandelingen in België. Daardoor stelt zich ook de vraag naar de controle op deze ingevoerde en behandelde producten.
- Phytofar benadrukte wel dat de producten die op de markt zijn werden toegelaten op basis van een wetenschappelijk dossier. Zij zijn uitgesproken voorstander om goed gebruik ervan te promoten. Zij zijn eveneens voorstander van een snelle verdergaande splitsing van de erkenningen (groot publiek/professioneel gebruik) met voldoende middelen voor de administratie om dit uit te voeren. Alternatieven worden verwelkomd, maar moeten natuurlijk aan dezelfde criteria voldoen.
- Tuincentra en doe-het-zelfzaken dienen hierbij betrokken te worden, wil men dat alternatieven meer kansen krijgen, en dat er meer evenwichtige informatie aan de amateur wordt verstrekt (evt. via convenanten/beleidsvereenkomst/sectorakkoorden met de betrokken distributiekkanalen?).

<p>6.5</p>	<p>Inspection of equipment in use</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Een uitzondering valt te verdedigen voor rugsproeiers e.a. sproeiers die vandaag niet worden geïnspecteerd door België, aangezien goed gebruik primeert op een goede afstelling (calibrage) van een dergelijk toestel. Wel wordt info gevraagd aan het FAVV met betrekking tot hetgeen er momenteel al allemaal onder de controleverplichting valt (en welke wijziging van het inspectieregime er zit aan te komen). Dit zal verduidelijkt worden in een MB in uitvoering van een KB dat binnenkort aan de Ministerraad voorgelegd wordt. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ De vraag wordt gesteld of de inspectie ook nog moet worden uitgebreid tot manuele spuittoestellen (De KaderRL spreekt enkel over materiaal gebruikt door professionelen) of is dit op te vangen via striktere productnormen voor dergelijke toestellen. ○ Rugsproeiers kunnen (cf. de kaderRL) van deze inspectie worden uitgesloten indien de Lidstaten hiervoor opteren (zij dienen dit dan te motiveren). De gebruiker moet dan wel zelf een goede werking van het toestel kunnen waarborgen. ISO-normen worden momenteel uitgewerkt voor de fabricage van dit soort uitrusting. De kaderrichtlijn zal een dergelijke ISO-norm niet hernemen maar algemene vereisten opstellen. Later kunnen ISO-normen volgen die een en ander concreter zullen maken, en indien men voldoet aan deze normen zal men aanvaarden dat aan de door de RL gestelde voorwaarden wordt voldaan. ○ Aangezien een uitzondering waarop een Lidstaat zich beroept voldoende moet gemotiveerd worden, wordt de vraag gesteld of er een methodologie bestaat, en criteria om te verantwoorden dat bepaalde toestellen worden uitgesloten van een dergelijke controle. Dit is momenteel nog niet duidelijk. Bij handsproeiers (rugspuittoestellen en sproeitoestellen met lans) is iedereen alvast akkoord dat vooral het gebruik ervan determinerend is voor het effect ervan naar milieu en gezondheid toe. Het goed gebruik ervan is dan ook in eerste instantie te stimuleren • Opmerkingen <ul style="list-style-type: none"> ○ Sinds september 1995 bestaat een dergelijke inspectie al in ons land. België is een voorloper op dat gebied. Het Belgische leadership terzake moet worden benadrukt ○ PAN : bij het gebruik van driftreducerende middelen stelt zich een controleprobleem. 	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Consensus over de conclusie</p>
<p>6.6</p>	<p>Aerial spraying</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Bijkomende voorwaarden kunnen nog toegevoegd worden in het kader van de implementatie van de KaderRL, niemand vraagt naar versoepelingen ten aanzien van een dergelijke toepassing. Het bestaande systeem lijkt geen problemen te stellen (er is geen vraag tot aanpassing van het bestaande systeem). • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ EU kader-RL voorziet in een algemeen verbod tenzij specifieke toelating (goed gekaderd op juridisch vlak: producten, toestellen, piloten enz.). ○ In ons land werden in het verleden (sinds enkele jaren zijn er geen aanvragen meer ingediend) slechts enkele vergunningen in Wallonië toegekend voor toepassing op koolzaad (in Vlaanderen zo goed als uitgesloten in het licht van de kleine percelen en vaak de nabijheid van woningen). In ons land gebeurde dit steeds met helikopters en niet met vliegtuigen, deze laatsten laten niet dezelfde precisie toe. Strenge voorwaarden worden opgelegd (vooral in functie van de omgeving, evenmin mogen te gevaarlijke producten op deze manier gebruikt worden). 	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">consensus</p>

6.7 Specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu

• Conclusie

- De Gewesten vallen te sensibiliseren om het nodige te doen om hieraan (zie kader-Richtlijn) uitvoering te geven.
- De ideale oplossing zou er moeten in voorzien dat de erkenningscommissie kan beschikken over de meest volledige en meest actuele gegevens op het ogenblik dat dit relevant is voor de voorliggende dossiers. Er zal dienaangaande een initiatief genomen worden om tot afspraken te komen met de Gewesten.
- De informatie die voortvloeit uit de uitvoering van de bepalingen strekkende tot bescherming van het watermilieu zou systematisch kunnen worden verspreid vanuit de gewesten naar het PRPB om het te centraliseren en over te maken aan het hele land. De innovaties, het beleid en de performante oplossingen zouden zo gemakkelijker gekend kunnen zijn en zo zouden serieuze besparingen kunnen worden gedaan. De wetenschappelijke gemeenschap zou er ook bij kunnen winnen.

• Rechtvaardiging

- Bepaalde maatregelen, met name de productgerelateerde (bvb. berekening van de bufferzone per product) situeren zich op het vlak van het federale, andere op het gewestelijke vlak (algemene bufferzone, sensibilisering van het publiek). Bepaalde in dit kader erg relevante info, vnl. deze inzake monitoring, bevindt zich bij de gewesten. Het gaat om informatie die belangrijk is voor de goede werking van de erkenningscommissie (federaal). Momenteel krijgt deze Commissie niet systematisch dergelijke monitoring-gegevens, en krijgt zij deze ook niet op een gestructureerde manier. De gewesten zijn sinds meer dan een jaar vertegenwoordigd in de erkenningscommissie, wat mogelijk kan aangegeven worden om tot een oplossing te komen van dit probleem. Drinkwatermaatschappijen hebben ook hun gegevens, en ook die gegevens ontvangt de commissie niet systematisch.
- In het Vlaamse Gewest bedraagt de zone 1m. Op federaal niveau wordt 1m aangeraden (3 m in de boomkwekerij). Naargelang het product, kan de zone worden uitgebreid tot 30m. De verliezen door drift zijn niet zo groot.

• Opmerkingen

- PAN : zone van minimale grootte. Afvoercolken met beschermingszone. Kleine waterlopen (bronnen) waar de bescherming moet worden verhoogd, omdat zij een reservoir van biodiversiteit zouden kunnen vormen, van waaruit het geheel van waterlopen zou kunnen worden gehekoloniseerd. Reactie Phytofar : Biodiversiteit is een uiterst complex gegeven, dit is te behandelen in de betreffende werkgroep. Dit vereist een grondig debat maar er is hier daarvoor geen tijd voorzien.
- Verder werd de vraag gesteld of de momenteel uitgevoerde monitoring al voldoende is? Zijn er evt. bijkomende stoffen op te nemen in die monitoring (vaak alleen de zgn. oude pesticides, terwijl ook de impact van nieuwere stoffen steeds belangrijker wordt). Deze monitoring kreeg vorm op basis van de parameters bepaald in de kaderRL water. Dit verhindert volgens de MG3 echter niet dat ook andere stoffen worden meegenomen. De VMM past haar programma's regelmatig aan, producten die niet meer gebruikt worden verdwijnen eruit. Er wordt aangeraden om een brug te slaan naar de kaderRL Water en de aangekondigde herziening ervan (suggestie van het BIM).
- Ph. Ruelle wijst ook nog op de volgende lacune: biocidenstoffen worden momenteel niet meegenomen in deze monitoring.

<p>6.8</p>	<p>Reduction of pesticide use in sensitive areas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Het beleid ten aanzien van de bedoelde “sensitive areas” valt grotendeels te kaderen binnen de gewestelijke bevoegdheden. ○ De informatie voortvloeiend uit de uitvoering van de bepalingen strekkende tot vermindering van het gebruik van pesticiden in de gevoelige zones zou systematisch kunnen worden verspreid vanuit de gewesten naar het PRPB om het te centraliseren en over te maken aan het hele land. De innovaties, het beleid en de performante oplossingen zouden zo gemakkelijker gekend kunnen zijn en aldus zouden serieuze besparingen kunnen worden gedaan. De wetenschappelijke gemeenschap zou er ook bij kunnen winnen. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Aldus kunnen beperkingen zich opdringen ten aanzien van park-, recreatie-, natuur-, woongebieden enz. Bepaalde categorieën van producten die binnen gebruikt worden (in ziekenhuizen, scholen, kinderdagverblijven e.a.) zouden voor zover het gaat om het beperken van de gezondheidsrisico's, wel onder de federale bevoegdheid vallen (gebruik te controleren en te reglementeren vanuit het oogpunt van de volksgezondheid). ○ Er wordt op gewezen dat initiatieven die in dit verband worden genomen (en dit dus vooral op gewestelijke vlak) moeten worden gemeld op het EU-vlak. De Werkgroep Pesticiden van de SCP lijkt het ideale forum om de gewesten toe te laten deze informatie via de federale overheid naar het EU-niveau te laten doorstromen. 	<p>Consensus over de conclusie</p>
<p>6.9</p>	<p>Handling and storage of pesticides and their packaging and remnants</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Het beheer van lege verpakkingen, vervallen producten en spuitresten is duidelijk ook een gewestelijke bevoegdheid (afvalproblematiek). De activiteiten van Phytofar Recover bieden reeds een antwoord op de problematiek van lege verpakkingen en vervallen producten, althans wat de professionele producten betreft. ○ De Gewesten worden aangemoedigd het grote publiek te sensibiliseren over deze problematiek. Vanuit MG3 wordt opgeroepen om ze aan te moedigen hierover verdere initiatieven te ontwikkelen (bv. reclame voor de tijdstippen van terugname, ...). • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Bepaalde aspecten inzake opslag van pesticiden worden geregeld op het federale vlak en gecontroleerd door de FOD-DG5 en het FAVV (ze maken nu nog deel uit van het KB van 1994). Een aantal vereisten inzake spuitlokalen zijn opgenomen in de sectorgids plantaardige producten en worden gecontroleerd door het FAVV of door externe onafhankelijke controle-instellingen. ○ De Gewesten hebben volgens Phytofar ook veel mogelijkheden om meer te doen (informatie; bio-remediatie systeem) aan de puntlozingen en om de pragmatische oplossingen wettelijk te ondersteunen. 	<p>Consensus over de conclusie</p>

6.10 Integrated Pest Management (IPM)

- **Conclusie**
 - Uitsluitend regionale aangelegenheid
- **Rechtvaardiging**
 - Ook dit is een volledige bevoegdheid van de gewesten: de gewesten moeten een beleid kunnen ontwikkelen toepasbaar op de diverse teelten.
- **Opmerkingen**
 - Nood aan informatie voor de consument over wat IPM is en welke producten dit oplevert : niemand weet of iets het product is van een geïntegreerde teelt. Deze logica zou ook bij de hobbytuinders bekend moeten gemaakt worden.
 - Vraag is echter of dergelijke informatie veel toegevoegde waarde biedt voor bepaalde productgroepen. IPM wordt al vaak opgelegd via allerlei lastenboeken door de distributie (vaak vindt de consument voor bepaalde producten vrijwel niets meer in de winkel dat niet minstens uit IPM afkomstig is).
 - Verhogen van de fiscale stimuli voor de biologische landbouw en het IPM (hier verwijzen naar de besprekingen die hebben plaatsgevonden in de workshop “Duurzame productie- en consumptiewijzen”).

6.11 Pesticides indicators

• Conclusie

- Er is een werkelijke behoefte om het wetenschappelijk onderzoek voort te zetten op dit gebied. Een coördinatie en een programmatie van het onderzoek zou moeten toelaten om de reeds geleverde inspanningen te verzilveren, de veelbelovende, maar te verspreide resultaten operationeel te maken, en de op Belgisch vlak bestaande bevoegdheidszuil te versterken, zelfs te herwaarderen. Er moet dus minstens een inventarisatie worden gerealiseerd en een coördinatie van de mogelijke bronnen van financiering, zowel op federaal als op regionaal vlak.

• Rechtvaardiging

- Wij zijn op dit gebied voorlopers maar zitten met uiteenlopende indicators (SEQ, PRIBEL enz.), zodat er kans op verwarring bestaat. Er is nood aan een selectie van een aantal indicatoren die gemeenschappelijk zijn voor ons land. Men kan hiertoe komen door het samenbrengen van de betrokken experts (krachten bundelen, koppen bij elkaar steken). Dit is reeds opgestart als het "Indicators Committee". Er lijkt ook bijkomend wetenschappelijk onderzoek vereist.
- Er werd gewezen op nog andere mogelijke financieringsbronnen (fonds voor de grondstoffen, contractueel onderzoek, gewesten enz.).
- De FOD Wetenschapsbeleid heeft al studies gefinancierd die hierin kaderen. Ondermeer via PODO 2 programma's (Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling, 2001-2006) en AP (Actie ter ondersteuning van de strategische prioriteiten van de Federale Overheid, 2005-2006).
- In de toekomst zal het nodig zijn om middelen vrij te maken voor onderzoeksinitiatieven, onder andere in het kader van de vermindering van pesticiden

• Opmerkingen

- Op het niveau van BELSPO moet het bestaan van twee interessante, lopende onderzoeksprogramma's worden vermeld: het programma « Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling » ter ondersteuning van de politieke beslissing en het programma AP als ondersteuning van de federale overheid.
- Verder werd aangegeven dat "Risicocommunicatie" een belangrijk gebied is waarvoor bijkomend onderzoek zich opdringt (hier dienen andere experts, nl. communicatiespecialisten bij betrokken te worden). Communicatie naar de gezondheidsprofessionelen naar het grote publiek toe. Daarbij kan verwezen worden naar onderdeel (2) van de op 27/05 overgemaakte nota van Wetenschapsbeleid ("instrumenten voor het beheer en de communicatie over milieugezondheidsrisico's").
- In de rand van deze discussie wordt aangegeven dat het gemis van basisgegevens m.b.t bepaalde alternatieven (dit overstijgt de indicatorendiscussie) ook een probleem vormt dat dringend verder onderzoek vereist (zie ook gegevens in andere landen).

Monitoring van de aankopen van bepaalde productcategorieën nuttig?

- Phytofar ziet het nut niet in van een dergelijke maatregel boven op hetgeen nu reeds bestaat. In feite moet men het eerder hebben over de exploitatie van bestaande cijfers door loutere beschrijvende statistieken over bepaalde groepen van pesticiden die interessant zijn voor de risicobeheersing. Geen enkele nieuwe actie lijkt nuttig op dit gebied.
- De overheden beschikken momenteel al over de verkoopcijfers, maar specifieke monitoring naar plaatsgebonden fenomenen e.d. laten deze niet toe. Bovendien zit er een nieuwe EU-richtlijn aan te komen i.v.m. de statistieken inzake verkoop en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

<p>6.12</p>	<p>Financiële instrumenten (“penalties” bleek niet de goede term)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ In afwachting van een vollediger zicht op de financiële noden in het kader van het pesticidenbeleid wordt er momenteel niet gepleit om de bestaande heffingen en bijdragen aan te passen. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ De nieuwe jaarlijkse bijdrage heeft in 2008 ongeveer 2,4 miljoen euro opgebracht voor de pesticiden. Ook voor de biociden bestaat zo'n bijdrage. Momenteel is nog geen volledig zicht op alle, in het kader van het PRPB, verwachte kosten en de daartoe vereiste inkomsten. Er moet ook nagegaan worden of er geen verhoging nodig lijkt om maatregelen mee te kunnen financieren die kaderen binnen de gewestelijke bevoegdheden m.b.t pesticiden. ○ Phytofar pleit ervoor om voorzichtig te zijn met bijkomende heffingen en bijdragen. Volgens Phytofar moeten er prioriteiten gesteld worden. Ook pleiten zij voor het eerbiedigen van een level playing field binnen de EU. ○ Er wordt aan herinnerd dat de heffing voor pesticiden voor amateurs beduidend hoger is dan voor de professionele sector. Voor de biociden (nog niet gescheiden erkenningen) is die dan weer veel lager, omdat de verkoopprijzen doorgaans veel lager liggen. • Opmerkingen <ul style="list-style-type: none"> ○ Men wijst er op dat in Nederland een budget van 19 miljoen EUR beschikbaar is voor de realisatie van het reductieprogramma. Maar dit is moeilijk te vergelijken met het versnipperde activiteitenlandschap van België. 	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Consensus over de conclusie</p>
<p>7</p>	<p>Afhankelijkheid van pesticiden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Het lijkt ons best om hierbij terug te keren naar de EU-context. Het onderzoek dient breder te zijn dan datgene dat vroeger in Denemarken reeds plaats had. De diverse voordelen voor de maatschappij vallen te onderzoeken. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Er werd in het themadossier verwezen naar de Deense aanpak. Een multidisciplinaire benadering is volgens MG3 nodig om een en ander goed te kunnen inschatten. Ook kan dit leiden tot bepaalde neveneffecten zoals het afhankelijk worden van import vanuit andere landen (bvb. Denemarken dient meel voor broodproductie massaal in te voeren vanuit Frankrijk). Dit kan ertoe leiden dat een ander land bepaalde pesticiden in hogere mate dient te gebruiken (door onze aversie voor bepaalde pesticiden, worden die dan elders meer gebruikt) wat weegt op de realiseerbaarheid van reductiedoelstellingen door dat andere land (bvb. Frankrijk). ○ Hoe zorgen dat een dergelijk beleid duurzaam kan zijn? Een dergelijk onderzoek zou nuttig kunnen zijn. De landbouworganisaties vragen zich wel af of dit zinvol en prioritair is, aangezien onze landbouw zich toch in een EU-kader afspeelt? Ook hebben zij schrik van irrealistische doelstellingen. ○ Welke factoren spelen hier mee (macro-economie)? Ook buiten de EU deed men onderzoek daaromtrent, bvb. in de VS. 	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Consensus over de conclusie</p>

De publiciteit inzake pesticiden

• Conclusie

- Een meerderheid is voorstander van een verbod, maar de vertegenwoordigers van Phytofar en landbouworganisaties zijn dit niet en vinden het efficiënter dat een deontologische code wordt voorzien.

• Rechtvaardiging

- Is het opportuun om reclame te maken voor producten voor amateurs? Hoe is dit in het buitenland gereguleerd? Zie document van medewerkster van FOD VG – DG4. Dit document werd intussen overgemaakt aan de leden van MG3. Zonder grondige voorstudie van het document, werd de inhoud diagonaal overlopen. In de conclusie van het document wordt gesteld dat, gezien de EU-politiek om publiciteit via autoregulatie te laten werken, de piste van nieuwe Belgische wetgeving hieromtrent niet opportuun wordt geacht. We missen ook de wetgevende instrumenten. Een dergelijke actie zou sterk afwijken van de andere EU-landen.
- De vraag die zich stelt: valt er te opteren voor een verbod of volstaat een gedragscode, opgesteld in samenspraak met de industrie. Hierop volgen de diverse uiteenlopende standpunten op de vragen:
 - OIVO : Voorstander van een verbod om preventieve aankopen niet te stimuleren.
 - Phytofar : Ook bij geneesmiddelen zonder voorschrift mag reclame gemaakt worden. In overeenstemming met het reductieprogramma wordt de piste gevolgd van een splitsing waarbij men reeds vanaf de evaluatie rekening houdt met de specifieke gebruikersgroep. De gesprekken rond de licenties zijn eveneens lopende. Vandaar dat deze problematiek beter ten gronde verder kan behandeld worden in de werkgroep Garden van het reductieprogramma, samen met de andere maatregelen. Zij zijn voorstander van de mogelijkheid tot het maken van reclame, omdat dit ook de mogelijkheid geeft om extra informatie mee te geven en het publiek wegwijs te maken in hun keuze. Phytofar is voorstander van een deontologische code en dit lijkt hen ook een goed instrument om misbruiken tegen te gaan. Ze zijn akkoord dat de naleving dan goed moet worden verzekerd. Alternatieven zouden uiteraard ook op dezelfde wijze via reclame aangeprezen kunnen worden.
 - LNE : Verklaart zich voorstander van een verbod. De ervaringen met reclamecodes, JEP, ... zijn niet bemoedigend. Foute publiciteit kan daarenboven schade berokkenen aan sensibiliseringscampagnes en initiatieven die pleiten voor reductie van dergelijke stoffen. Verantwoordelijken voor foute campagnes worden immers vaak pas nadat deze zijn afgelopen, terecht gewezen. Er werd ook verwezen naar de doelstellingen van campagnes zoals « zonder is gezonder »; publiciteit voor pesticiden lijkt die doelstellingen te ondergraven.
 - Vincent Van Bol: Moet het gebruik door amateurs via publiciteit aangemoedigd worden gezien het frequent gebruik van allerlei pesticiden en de onwetendheid van gecombineerd gebruik met andere pesticiden (nog maar weinig onderzoek naar gebruik, dus nog veel wetenschappelijke onwetendheid, ook met betrekking tot het lange termijneffect)? Hij is eerder voorstander van een reclame omringd door boodschappen die een rationeel gebruik toelaten zoals in het programma « zonder is gezonder ».
 - CSC: Verminderen van de publiciteit en vermeerderen van de informatie
 - Landbouworganisaties: Een volledig verbod gaat hen te ver, en zou volgens hen niet leiden tot minder verbruik. Zij menen dat een code al voldoende is en sluiten zich dan ook aan bij het standpunt van Phytofar.
 - PAN: Voorstander van een verbod op reclame. De risico's zijn te groot. Een ethische code zou niet voldoende efficiënt zijn. Het gaat eerder om het begunstigen van de informatie en onder meer de alternatieven (methodes en producten) en de keuze van betere toepassingstechnieken wanneer dit nuttig is.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ph. Ruelle : Het probleem ligt in de controles • AFSCA : Wij controleren voornamelijk de etikettering van producten, maar ook de reclame. • Adalia : Een loutere deontologische code lijkt niet realistisch, want het is niet mogelijk om alle te nemen voorzorgen voor een goede risicobeheersing op te nemen in een reclameboodschap. • V. Van Bol (ingaaend op het door Adalia gestelde): “Ja, het is onmogelijk en denkbeeldig. Daarom moeten reclame en informatie gescheiden worden gehouden.” 	
	<p>POP</p>	
<p>9</p>	<p>POP – NIP (National Implementation Plan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> ○ Het is hier vooral belangrijk dat ons land tracht druk uit te oefenen op het internationale debat. ○ Het is nodig om de studies aan te moedigen zoals voorzien in de Stockholm Convention op het gebruik van alternatieven. België dient zich te verzetten tegen pesticiden zoals DDT, linaan die het onderzoek van alternatieven tegenwerken. • Rechtvaardiging <ul style="list-style-type: none"> ○ Op internationaal vlak wordt het gebruik van DDT immers terug aangemoedigd (vanuit de Wereldgezondheidsorganisatie, en omdat het vele mensenlevens zou redden, gebruikt men opnieuw meer indoorsprays). • Opmerking <ul style="list-style-type: none"> ○ De in dit kader betreffende pesticiden zijn echter al lang verboden in België. ○ De diverse onderdelen voor het voorgestelde National Implementation Plan (NIP) in het kader van het Verdrag van Stockholm, worden momenteel aan openbare consulaties onderworpen. ○ Ook textiel en plantaardige producten (niet-voeding) zijn vaak aangetast door dergelijke POPs (DDT, linaan ...): er is nood aan striktere controles op dergelijke producten die komen van buiten de EU. Voor ingevoerde levensmiddelen voert het FAVV wel degelijk controles uit naar de aanwezigheid van niet toegelaten residugehalten. Vastgestelde inbreuken die een gevaar inhouden voor de consumenten worden in de EU verspreid via het Rapid Alert System (RAS). ○ C.Herickx : de monitoring van DDT en verschillende POPs in de moedermelk is één van de voornaamste parameters van de controle van de efficiëntie van de Stockholm Convention. Men moet er zich van vergewissen dat deze monitoring wordt vervolgd en dat deze wordt aangevuld door een voorlichting van de professionelen op dit niveau. ○ C.Herickx : suggestie : buiten het POP-kader houden lichaamsgeuren (phtalaten onder andere) en cosmetische producten (nanoparticulen) risico's in voor de gezondheid gelet op de aanwezigheid van endocriene verstoorders. Betreffende deze residuen van het gebruik van parfums en cosmetica onder meer in het water stelt zich ook de volgende vraag : waar moet het probleem behandeld worden? (vanuit MG4 binnen Leefmilieu en Volksgezondheid). Een epidemiologische studie zou moeten worden verricht bij professionelen uit de parfumerie, cosmetica en esthetica om de gevolgen van deze producten te bekijken. 	<p>consensus</p>